

15. neděle v mezidobí

VSTUPNÍ ANTIFONA ŽI 17,15

Ve spravedlnosti uzřím tvou tvář, Hospodine, až procitnu, nasytím se pohledem na tebe.

Uvedení do bohoslužby A

Drazí bratři a sestry, kdybych si dovolil tvrdit vám do očí: „Většina z vás, co tu jste, dnešní Boží slovo neuslyší! Většina z vás odejde domů bez užitku!“, určitě byste se urazili. Ale tak to Pán Ježíš tvrdí dnes svým posluchačům v evangeliu, proto zpozorněme a poprosme o pomoc Pána, abychom byli dobrými posluchači.

Nebo:

Středem našeho bohoslužebného prostoru je oltář. Obětní stůl zde symbolizuje samotného Krista, k němuž se soustřeďuje pozornost všech, kteří do kostela vejdou. Je místem, kde se přináší oběť a slaví svatá hostina. Druhým významným místem je ambon - vyvýšený stupeň, ze kterého se hlásá Boží slovo. Jestliže se na oltáři uskutečňuje nejposvátnější děj, jaký duchovní dějiny poznaly, pak z ambonu zaznívá Boží slovo tak, aby bylo slyšet a bylo srozumitelné. To slovo, které zvěstovali proroci, které jako své hlásá Kristus, a které apoštolové roznesli do celého světa. I my je dnes slyšíme! Třetím bodem v presbytáři kostela je sedadlo, které vyjadřuje myšlenku, že i předsedající náleží ke společenství. Není z něj vyloučen ani nad ně vyvýšen. Kněz se za shromáždění a spolu s ním modlí, jemu hlásá evangelium a za ně a s ním se obětuje. Nad tímto seskupením tří základních míst bohoslužebného prostoru se tyčí kříž, který je znamením Kristova vítězství.

Uvedení do bohoslužby B

Je nebezpečné, když se člověku zdůrazňuje, jak je podobný zvířeti, aniž se mu zároveň ukáže jeho velikost. Ještě nebezpečnější je, když se mu ukazuje jeho velikost, aniž se mu ukáže jeho malost. Nejnebezpečnější však je, ponechat ho v nevědomosti o obojím. My se tu neděli co neděli scházíme, abychom v zrcadle Božího slova správně viděli svou velikost i malost.

Nebo:

Věřící vytvářejí svatý lid, vyvolený národ, královské kněžstvo, aby Bohu vzdávali díky, aby obětovali neposkvrněnou oběť nejenom rukama kněze, nýbrž spolu s ním, a aby se učili obětovat i sami sebe. Ať se to snaží dávat najevo hluboce zbožným cítěním a bratrskou láskou k těm, s nimiž se společně účastní bohoslužeb. Ať se proto vystříhají jakéhokoli druhu povýšenosti a odlišování, ať mají stále na paměti, že mají jediného Otce v nebi a že všichni jsou si proto bratry a sestrami. Do našich kostelů přicházejí lidé odjinud nebo naopak my na svých cestách přijdeme na bohoslužbu jinam. Leckdy se neradi přizpůsobujeme

místnímu společenství, avšak víme, že v našich bližních k nám přichází sám Kristus.

Uvedení do bohoslužby C

Dnešní Boží slovo nám připomíná základní pravdu lidské existence, že Bůh jde s láskou vstříc člověku a že člověk má jít s láskou vstříc Bohu ve svém bližním, se kterým se setkává na cestě životem. Rozpomeňme se tedy nejprve, jak já vycházím vstříc svým bližním, lidem kolem sebe? S mrzutostí nebo s laskavostí? S povýšeností nebo s vlídností?

Nebo:

Víra, kterou jsme přijali na křtu svatém, a kterou ve společenství Církve obnovujeme zvláště v neděli, není pouhým souhrnem přesné nauky, ani výčtem příkazů a zákazů. Dobře víme, že ve víře jde o víc a že oslovit nás i druhé může především ve chvíli, kdy je živá, zcela konkrétně projevovaná ve skutcích lásky. Úkol žít a vyznávat takovou víru není určen pouze pro neděli! Při dnešní bohoslužbě uslyšíme z dopisu svatého apoštola Pavla křesťanům do Kolos, že Ježíš Kristus je věrný obraz neviditelného Boha. Kristova láska totiž zřetelně ukazuje samotného Boha! A naše láska má tutéž schopnost. Křtem jsme přijali povolání a závazek realizovat věrný obraz neviditelného Boha. Odpověď na otázky, které si v souvislosti s vírou klademe, není vůbec těžká. Známe ji stejně dobře jako onen znalec Zákona, který se Ježíše ptal na věčný život.

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože, ty ukazuješ bloudícím světlo pravdy, aby se mohli vrátit na správnou cestu; dej těm, kdo přijali křesťanství, ať se vyhýbají všemu, co odporuje křesťanskému způsobu života, a ať usilují o to, co se s ním shoduje. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Cyklus A:

Uvedení do 1. čtení

Slovo bylo v Izraeli chápáno jako velmi mocná skutečnost, ne jen jako jakýsi zvuk, který by neměl velký význam. Tím spíše, pokud šlo o slovo Hospodinovo. To je vůbec mocné a působivé. Zde prorok zpívá chvalo zpěv na Boží moc, která je skryta v Božím slově. Boží slovo působí tam, kde je přijato, podobně jako úrodný déšť v zemi. Bude to dnes tak i u nás?

Nebo:

Boží slovo má úžasnou moc, která může překonat všechny možné překážky a naplnit Boží záměry. Účinnost tohoto slova je zde přirovnána k dešti, u

Jeremiáše ke kladivu a ohni, kdežto v listu Židům k dvojsečnému meči. Opravdu mocné je Boží slovo!

1. ČTENÍ Iz 55,10-11 *Déšť působí, že země může rašit.*

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Toto praví Hospodin:

„Jako déšť a sníh padá z nebe
a nevrací se tam, ale svlažuje zemi
a působí, že může rodit a rašit,
ona pak obdařuje semenem rozsévače
a chlebem toho, kdo jí,
tak se stane s mým slovem, které vyšlo z mých úst:
nevrátí se ke mně bez účinku,
ale vše, co jsem chtěl, vykoná
a zdaří se mu, k čemu jsem ho poslal.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 65,10abcd,10e-11.12-13.14 Odp.: Lk 8, 8

Odp.: Semeno padlo na dobrou půdu - a přineslo užitek.

V milosti jsi navštívil zem a napojils ji, - velmi jsi ji obohatil. - Boží strouhou se hrne voda, - lidem nachystals obilí.

Odp.

Takto jsi zemi připravil: - zavlažils její brázdy, - rozmělnils její hroudy, - zkyprils ji dešti, - požehnals tomu, co vyrašilo.

Odp.

Rok jsi korunoval svou dobrotou, - kudy jsi prošel, prýští hojnost. - Pastviny na stepi mokvají vláhou, - pahorky se ovíjejí radostí.

Odp.

Nivy se odívají stády, - údolí se přikrývají obilím: - ozývají se jásotem a zpěvem.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Kdo věří v Boha, ten se netřese. Kdo věří v Ježíše, není pesimista. Víra je radost, která pochází od Boha. Tváří v tvář zlu a útrapám ve světě svatý apoštol Pavel nenechává křesťany na pochybách o tom, jak velká je Boží moc. Křesťan už teď může vnímat velké Boží věci, které se projevují v jeho životě. Ale to je jen počátek. Naplnění je stále před námi a je v Božích rukou, ujišťuje svatý apoštol Pavel křesťany v Římě.

Nebo:

Vykoupení se netýká jen člověka, ale celého tvorstva postiženého disharmonií, která byla způsobena hříchem. Smrt a rozklad jako důsledky Adamova přestoupení zasáhly člověka a zároveň celé tvorstvo. Nejen člověk, ale celá země očekává novost a proměnu.

2. ČTENÍ Řím 8,18-23 *Celé tvorstvo nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři a sestry!

Jsem přesvědčen, že utrpení tohoto času se nedají srovnat s budoucí slávou, která se zjeví na nás.

Celé tvorstvo nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě. Vždyť tvorstvo bylo podrobena nicotnosti, ale ne z vlastní vůle, nýbrž kvůli tomu, který ho podrobil. Zůstala však tvorstvu naděje, že i ono bude vysvobozeno z poroby porušení a dosáhne svobody ve slávě Božích dětí. Víme přece, že celé tvorstvo zároveň sténá a spolu trpí až doposud.

A není samo. I my, ačkoliv už máme první dary Ducha, i my sami uvnitř naříkáme a očekáváme své přijetí za syny, vykoupení našeho těla.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM

Aleluja. Semeno je Boží slovo, rozsévač je Kristus. –
Každý, kdo ho nalezne, vytrvá navěky. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Boží slovo je mocné, ale nikomu se nevnucuje. Člověk je může odmítnout nebo přijmout. Tak bychom to řekli my a teď poslouchejme, jak krásně tuto pravdu uměl povědět Pán Ježíš.

Nebo:

Zatímco v podobenství o rozsévači je na prvním místě velkorysé rozsévání Božího slova, v jeho výkladu je důraz položen na podmínky jeho přijetí. Podobenství je odpovědí na dvě otázky Matoušovy obce: Proč nepřijímají všichni Boží království? A proč někteří odcházejí?

Nebo:

Ježíšovi posluchači a první generace křesťanů stáli před otázkou, jak je možné, že mocné slovo jejich Mistra, kterému se podrobovali i démoni, je vůči mnoha lidem tak málo účinné. Jak to, že mnozí slyší, a jen někteří věří. Pán Ježíš na to odpovídá velmi srozumitelným podobenstvím, které ujišťuje, že problém není v kvalitě slova, ale v kvalitě posluchačů.

EVANGELIUM Mt 13,1-23 Rozsěvač vyšel rozsévat.

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš vyšel z domu a sedl si u moře. Tu se u něho shromáždilo velké množství lidu. Proto vstoupil na loď a posadil se. Celý ten zástup stál na břehu. A mluvil k nim mnoho v podobenstvích:

„Jeden rozsěvač vyšel rozsévat. A jak rozséval, padla některá zrna na okraj cesty; přiletěli ptáci a sezobali je. Jiná padla na kamenitou půdu, kde neměla mnoho prsti; hned sice vyklíčila, protože neležela v zemi hluboko, ale když vyšlo slunce, spálilo je, takže uschla, protože nezapustila kořeny. Jiná zrna zase padla do trní; trní vzešlo a udusilo je. Jiná však padla na dobrou půdu a přinesla užitek: některá stonásobný, jiná šedesátinásobný, jiná třicetinásobný.

Kdo má uši, slyš!“

Učedníci přistoupili k Ježíšovi a zeptali se: „Proč k nim mluvíš v podobenstvích?“

On odpověděl: „Vám je dáno znát tajemství nebeského království, ale jim to dáno není. Kdo má, tomu bude dáno, a bude mít nadbytek. Ale kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má. Proto k nim mluví v podobenstvích, protože vidí, a přece nevidí, a slyší, a přece neslyší ani nerozumějí. Plní se na nich Izaiášovo proroctví:

„Budete stále poslouchat, a neporozumíte, budete se ustavičně dívat, a nic neuvidíte. Otupělo totiž srdce tohoto lidu. Uši mají nedoslýchavé a oči zavírají, takže očima nevidí, ušima neslyší, srdcem nechápu a neobráti se, a já je neuzdravím.“

Ale blahoslavené jsou vaše oči, že vidí, a vaše uši, že slyší. Amen, pravím vám: Mnoho proroků a spravedlivých toužilo vidět, co vidíte vy, ale neviděli, a slyšet, co slyšíte vy, ale neslyšeli.

Vy tedy poslyšte, jaký je smysl podobenství o rozsěvači. Když někdo slyší slovo o Božím království a nechápe, přijde ten Zlý a obere ho o to, co bylo v jeho srdci zaseto: to je ten, u kterého bylo zaseto na okraj cesty.

Na skalnatou půdu bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší a hned ho s radostí přijímá, ale nemá v sobě kořen a je nestálý. Když pak pro to slovo nastane soužení nebo pronásledování, hned odpadne.

Do trní bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší, ale světské starosti a záliba v bohatství slovo udusí, takže zůstane bez užitku.

Do dobré půdy bylo zaseto u toho, kdo slovo slyší a chápe, takže přináší užitek; a vydá jeden stonásobný, druhý šedesátinásobný, jiný třicetinásobný.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

O ČEM BYLO DNES KÁZÁNÍ ?

Dnes nám Pán Ježíš vypravoval historku o posluchačích kázání, jak špatně poslouchají. Když Boží slovo zůstává v lidech neplodné, není to vinou semena, ani vinou rozsévače, je to zaviněno špatnou a nepřipravenou půdou lidského srdce. Pán Ježíš srovnal sílu Božího slova s ohněm, mečem a kvasem, a všechnu tu sílu Boží slovo má i dnes. Proč v naší generaci přináší malý užitek, proč křesťanů na světě ubývá? Určitě ne proto, že by se málo rozsávalo: Každou neděli se káže v mnoha kostelích, ve vašich domech je dost náboženských knih. Příležitostí dozvědět se o Kristu Pánu je dost. Proč je tedy Ježíš i pokřtěným stále víc někým neznámým? Svatý apoštol Pavel říká v jednom listě: Každý ať nejprve zkouší sám sebe, než začne jíst Tělo Páně. Kdo by je přijímal bez rozlišování od obyčejného chleba, jedl by vlastní odsouzení. Není zde klíč k vysvětlení, proč je mezi námi tolik slabých, nemocných a duchovně mrtvých?

O Božím slovu to totiž platí také. I je nelze přijímat bez přípravy a bez rozlišování. Vraťme se proto k evangeliu, kde nás Pán Ježíš názorně učí tomuto rozlišování. První skupina posluchačů Božího slova má srdce jako tvrdou, návyky vydlážděnou cestu. Tito lidé slyšeli už moc kázání, ale žádné je nezměnilo. Ani je nenapadne, že by se měli změnit, nic takového ani nečekají a nechtějí. Kázání je doba, kdy se oddávají vlastnímu snění, myslí na svoje starosti, jak se vypořádat s tím či oním. To by byl strašný koncert, kdyby tu v kostele jednou hlasitě zazněly naše myšlenky, zatímco Bůh se snaží k nám promluvit a pohnout naším srdcem. Já jsem toho naštěstí ušetřen, ale Pán Ježíš ne; ten naše myšlení slyší! A tak se běžně stává, že většina posluchačů při opouštění kostelních dveří už neví, o čem se kázalo, že na Boží slovo docela zapomněli. Jak si tohle vysvětlit? Přijdeš z kina a pamatuješ si celý děj. Přečteš knihu a vykládáš ji známým. Setkáš se s přítelem a pamatuješ si, co ti povídal. Jak to, že po Božím slovu, po evangeliu a kázání nezůstane v tvé paměti žádná památka?

Druhá skupina posluchačů jsou lidé, kteří si kázání zapamatují, třeba se jim i zalíbí. Nadchne je, ale nezmění je! Chválí třeba kazatele, že dobře káže, ale podle jeho rad se neřídí, zůstávají stejní, mělcí a povrchní. Třetí skupinu tvoří lidé hlubší, ale zarostlí trním. Oni už mají svůj život tak vyplněn, mají tolik práce, zálib a zájmů, že nemohou potřebovat, aby jim to Pán Ježíš chtěl předělávat podle svého evangelia, a tak se s ním hádají. Aby nemuseli evangelium poslouchat, hledají raději chyby na kazatelích, kde se uřekl, kde něco zapomněl, kde se spletl. A vždycky vyjdou z téhle kontraverze jako vítězové: já vím své a nedám si do toho mluvit. Kde jsou tedy ti, u nichž Boží slovo padne na úrodnou půdu? Asi vás překvapí, když prohlásím: to jsou ti z nás, kteří jsme se poznali v některé z těch tří skupin.

Kdo jste vždy zjistili: to já takový nejsem, já jsem lepší, s vámi je to beznadějné. Kdo neví, že je nemocen, ten se nemůže vyléčit. Ale ti z nás, kdo dovedou své chyby rozeznat, uznat, zahanbit se za ně a poprosit: „Pane, jsem špatný, takhle už to dál nejde, co mám dělat, jak se musím změnit?“ ti jsou na

tom lépe. To jsou ti, kteří Boží slovo přijímají a ono v nich přináší stonásobný užitek. Máme tedy dnes dost co přemýšlet každý sám o sobě: Jak je to s půdou mého srdce? Je tvrdá, udupaná neochotou důkladně se na cokoli soustředit? Je mělká naší nerozhodností, takže brzo uschne, co si dobrého umíníme? Je zaplevelena zlovyky a špatnými návyky, které udusí všechny pokusy o dobro? Nebo je hluboká poznáním a uznáním vlastních chyb, pevnou vůlí a rozhodností vytrvat v tom, co si jednou umíníš, zkropená potem sebezáporu a trénováním sebevlády? Jak je to s půdou tvého srdce? Dobře uvaž zde před Božím zrakem, jak chceš být lepším hospodářem na zahradě své duše. A tvá předsevzetí, která tu dnes v duchu položíš na obětní misku se svým darem, ať jsou rozhodnutí zcela rozhodná a jasná. Blahoslavení, kteří slovo Boží slyší a podle něj jednají.

CO JE DIVNÉ NA BOŽÍM SLOVU

Četba Bible není vždy snadná. Někdy je to řeč tajemná; na mnoho způsobů si ji můžeš vykládat a ještě máš pocit, žeš to nejdůležitější nepostihl. Zato dnešní evangelium vypadá srozumitelně. Rozsévač, semeno, půda úrodná a neúrodná. Nic nejasného, dnes si můžeš, kazateli, ušetřit práci. A přece bych vás rád upozornil, že i dnešní evangelium má tajemné a překvapivé hloubky. To první, co tu překvapuje, je, že i Boží hlas může být neúspěšný. Za léta kněžství vím leccos o neúspěšnosti mého lidského hlasu jako učitele křesťanského života. Víím, jak si moji posluchači a návštěvníci z toho, co uslyší, umějí vybírat právě jen to, co se jim hodí, co odpovídá jejich názoru a potřebě. Dnes Pán Ježíš říká, že ani Božímu hlasu se nevede lépe. Lidé poslouchají evangelium, čtou si doma Bibli, ale uslyší jen to, co slyšet chtějí. Upraví si smysl Božího slova podle svého, místo, aby upravili svůj život podle smyslu Božího slova. Klamou tím sami sebe a to je nejhorší způsob podvádění. A přece to dělají. Proč?

Někteří lidé si vytvořili velmi silné náboženské představy hned v dětství a v dospělosti se jich neumí zbavit. Když uslyší něco, co jim jejich dětské představy nabourává, začnou propadat panice, že se jim bere víra. Svě dětské botičky odložili, ale s dětskou a dětinskou vírou chtějí projít celým životem. Za křesťanskou víru považují pár vyprávěnek, které se ani nepokusili dospěle pochopit. Pak jsou tu ti, co považují Boží slovo za romantické blouznění. Považují totiž sami sebe za moc dospělé, za moc střízlivé, za realisty a Boží slovo se jim zdá být nereálné a nevhodné do drsného každodenního života. Kdosi ten pocit vyjádřil typickým výrokem: „Ježíšovo evangelium? Krásné, proč ne, ale je to hudba z jiného světa, podle které se v dnešním světě nedá tancovat.“ Je to divné, ale je to tak. I Boží slovo padá většinou na neúrodnou půdu. A to je druhá věc, která udivuje, když se nad ní zamýšlíme: Že přes všechn ten úhor lidských srdcí Boží políčko světa se stále ještě zelená.

Stále vyrůstají noví křesťané. A jestliže občas cestujete, dáte mi asi za pravdu: Kam člověk přijde, všude narazí na věřící lidi, přestože svou víru nijak neinzerují a neroztrubují. Ale ona z nich voní. Je tomu už přes třicet pět let, co

jsem přijímal spolu s dalšími kněžské svěcení. Z mnoha stran jsme tenkrát slyšeli, že do deseti let už u nás nebudou lidé, kteří by potřebovali kněze, kteří by věřili v Boha. Že jsme poslední generace kněží a věřících. Těch deset let už dávno uplynulo a my pracujeme dosud v duchovní správě. A žádný z nás si nestěžuje na nedostatek práce, že by nás nikdo už nepotřeboval. Boží políčko se stále zelená, ať je půda jak chce kamenitá. A stále to platí, jak to řekl Pán Ježíš před 2.000 lety: Moc zrněk Božího slova jde nadarmo. Ne každý dnes uvěří v Boha, ale kdo uvěří, ten věří doopravdy. Nikdo na světě nemůže zabránit, aby se Boží slovo stále znovu ujímalo v lidských srdcích, aby Boží políčko přinášelo stále novou úrodu.

Nepřeslechněte dnešní evangelium ani vy, rodiče, kteří máte často pocit, že vás děti neposlouchají, že je nadarmo, co jim říkáte. Pán Ježíš i vás vyzývá, abyste trpělivě zasévali. A když se seje, nelze čekat současně sklizeň. Jiný zasévá, jiný sklízí. Zasévejte trpělivě, to je vše. Teď asi většina vašich slov padne na skálu, ale některé se zazelená a přinese úrodu; třeba po létech. Jen zasévejte. A všichni si dnes zapamatujme: Žeň přijde později, nakonec. Celý náš život je zasévání a kypření půdy. Nám je stále ještě dána ta nádherná možnost, podílet se na této tiché a rozsévačské práci. Možnost osévat Boží políčko. A tak: Kdo má uši k slyšení, slyš!

VYPLATÍ SE ROZSÉVAT ?

Co byste řekli o zemědělci, kteří by vám doznali, že 3/4 jejich setby přijdou nazmar? Takovou práci by asi nikdo nechtěl dělat, lidé by od ní utíkali. A přece Pán Ježíš vyhlásil takovýto poměr úspěchu: sotva jednu čtvrtinu vynaloženého úsilí za normu pro hlásání Božího království. Vedlo se tak už samotnému Pánu Ježíši. Jeho vlastní rodina, jeho krajané a rodáci mu nevěřili. Jeho vlastní národ ho odmítl. Jeho žáci, které si sám vybral, ho v rozhodné chvíli opustili. Vedlo se tak apoštolům. Typický je osud svatého apoštola Pavla, jak nám to vypravují Skutky apoštolů. Šel od neúspěchu k neúspěchu. Od města k městu bit, kamenován a vězněn. Ještě byl rád, když ho jen vyhnali; nebo když se mu jen posmívali jako v Athénách. Církvi se tak vede dodnes.

Neděli co neděli se v každém městě, takřka v každé dědině káže Boží slovo, rozsévá se plnými hrstmi. Ale víc lidí sedí doma před televizní obrazovkou než v kostele před kazatelnou. Víc lidí poslouchá pohádku v rádiu než evangelium v kostele. Podobenství o zrně Božího slova, které přijde nazmar, je pravdivé i dnes: 3/4 přijdou nazmar. Ale tu podobenství nekončí. Podobenství zná ještě čtvrtou možnost: Některé zrno padne na půdu úrodnou. To pak přinese stonásobný užitek a setba se vyplatí přes všechny ztráty. Pána Ježíše sice zabili, ale jeho učení zná dnes celý svět. Svatého Pavla sice popravili, ale jeho dopisy si dodnes čtou miliony lidí. Mají víc čtenářů, než kniha kteréhokoli autora světa. Jeho kázání jsou ukazateli života mnohým. A tak je to stále: Přemnoho dnešních

lidí dává přednost pohádkám před evangeliem Ježíše Krista, ale přesto jsou kostely plné, a každý kazatel má své posluchače.

Poslechněte si k tomu nedávnou osobní zkušenost jednoho kněze. Když byl přeložen do venkovské farnosti v horách, řekl mu na návsi jeden taky křesťan: „Nemyslete si, že zde někoho přetáhnete do kostela. Tady se chodilo do kostela za dřívějších časů, když lidé neměli peníze. Teď peníze máme a můžeme jít do hospody. Tady vám do kostela nepřijde nikdo.“ Kněz nikoho do kostela nepřetahoval, ani nenutil. A nějaký čas to vypadalo, že ten chlapík měl pravdu. Svě ovecky potkával jen na ulici, v kostele ne. A přece měl komu kázat. Začalo to tím, že ho zastavila bělovlasá stařenka a řekla mu: „Pane faráři, nám je líto, že jste tak sám. A tak jsme se tři dohodly, že každá jeden den půjdeme do kostela. Za čas chodily všechny tři spolu, přidal se i leckdo další, a když po několika letech byl kněz přeložen zase na další štaci, byl kostel plný a kněz jim mohl říci: „Odcházím s pocitem, že jsem tu mezi vámi těch osm let nebyl nadarmo. Byla zrna, která našla úrodnou půdu. Mohu s vděčnou radostí říci: Mně se to rozsévání mezi vámi vyplatilo.“

Ale je tu ještě jedna otázka: Vyplatí se i vám, že chodíte do kostela? Máte i vy z toho něco? Přineslo vám to nějaký užitek? Stali se z vás lepší lidé? Žije se vám lépe? Jeden věřící říkal knězi: „Vy kněží děláte zbytečnou práci s kázáním o napravení člověka. Darebák zůstane darebákem, ze své kůže nikdo nevyskočí, svou náuru nikdo nezmění. Dědičnost, hormony, ranné dětství, to člověka zformovalo a z toho jen tak nevyjde.“ Je to pravda? Všichni víme, že je možno zušlechtit obilí i květiny. Co jde u trávy, že by u člověka nešlo? Víme, že lze zušlechtit jablono, psa i koně, že by člověk byl méně zdokonalitelný než strom a zvíře? Hovořili jsme o účinnosti naší kněžské práce nedávno, když jsme se sešli na ročníkovém setkání. A jeden spolubratr nám vypravoval, co četl v odborném časopise:

Obrátili se na grafology - to jsou lidé, kteří podle rukopisu dovedou určit povahu pisatele, aby pomohli poodhalit roušku dějin a pověděli, co za lidi byli světci. Legendy, životopisy, ty mluví zpravidla o jejich činech, co dělali, ale málo povídají o tom, jací to byli lidé, jakou měli povahu. Výsledek byl překvapující. Svátá Kateřina Sienská byla žena velmi smyslná. Její povahové sklony časopis charakterizoval jako: pouliční holka! Svátý František měl povahu rváče a násilníka. Tento časopis prý tenkrát uzavřel článek pohoršeným zvoláním: „A lidi takové povahy ctí Katolická Církev jako svaté!“ Bylo proč se vzrušovat, jenže to zvolání mělo znít jinak: „Hleďte, z lidí takové povahy, z takové vrozené náruy dokáže Církev udělat světce!“

To je tedy odpověď na otázku, zda se vyplatí být dobrým posluchačem zde v kostele: Náuru, povahu, tu ti nikdo nezmění, nedá ti beránčí místo vlčí. Se svou povahou se každý musíme plahočit až do smrti. Ale můžeš se v kostele naučit, jak svou povahu ovládnout a opanovat, jak se stát pánem sebe sama, místo otrokem svých nálad. I žena špatné povahy se může stát ženou věrnou a milou. I muž vztekloun a násilník se tu může naučit být klid'asem a humoristou.

Nic nám nebrání jít ve stopách svatých Kateřin a Františků. A tak společně poprosme Pána, abychom zrno Božího slova nenechávali ve své duši uschnout na skále, ale přijímali je každou neděli ochotně a pozorně, aby z něj mohlo vyklíčit naše zušlechtěné lidství.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš rozsévá sémě svého evangelia pokoje do lidských srdcí stále. Obrátme se k němu s prosbou:

Mnoho lidí potřebuje uslyšet dobré slovo právě od nás, pomoz, abychom je uměli říci v pravou chvíli a vhodným způsobem.

Mnoho úmluv se stále uzavírá, mnoho slibů se slibuje, pomoz, aby naše slovo bylo pevné a spolehlivé.

Mnoho zlých slov a nadávek padá mezi lidi, pomoz, abychom nalézali slova odpuštění a usmíření.

Dej nám rozvahu, aby naše úsudky byly léčivé, naše odpovědi vlídné a laskavé.

Prosme Pána za nová kněžská a řeholní povolání: dej, aby i z našich rodin vycházeli noví kněží a jejich pomocníci.

Pane Ježíši, chceme upřímně usilovat, aby naše srdce bylo úrodným polem, na kterém tvé slovo může přinést bohatou úrodu, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Nebo:

Bůh, jehož slovo je jako životodárný déšť, jistě vyslyší naše modlitby, do nichž vložíme upřímnou starost o církve a o svět. Volejme tedy společně:

Za všechny, kdo touží po Božím slově, naslouchají mu a snaží se mu porozumět.

Za ty, kteří mají druhým otvírat a vysvětlovat Písmo svaté: biblisty, kazatele, rodiče, katechety i všechny ostatní křesťany.

Za ty, kdo Boží slovo nechápou, za ty, kdo mu nejsou věrni, a za ty, kdo ho neslyší pro přemíru svých starostí.

Za změnu smýšlení těch, kdo pustoší a vykořisťují přírodu.

Za víru dnešních lidí: ať je jejich život opřen o hodnoty evangelia.

Za mladé lidi, ať najdou vztah k Bohu, aby našli pravý smysl a naplnění života.

Za politiky a za ty, kdo usilují o mír: ať jejich snahy mají úspěch, aby bylo posíleno bezpečí na naší planetě.

Za příznivé počasí a dobrou úrodu a také za ochotu lidí k solidaritě, aby byla zmírněna nouze hladovějících.

Za všechny, kdo musí snášet utrpení a bolest, aby měli dostatek sil a nepropadli zoufalství.

Za naše město (naši obec), za naše společenství a vložme do této modlitby i starosti své i svých blízkých.

Pane, ty můžeš dát vzrůst všemu, co člověk svou touhou po dobru a konáním dobra započne. Vyslyš tedy i tyto naše prosby. Tobě buď chvála na věky věků. - Amen.

Cyklus B:

Uvedení do 1. čtení

Abychom porozuměli dnešnímu starozákonnímu čtení, připomeňme si, že Betel byla tenkrát oficiální královská svatyně severní izraelské říše. Když dochází ke střetu mezi oficiální kněžskou hierarchií a prorokem, Amasjáh považuje Amosa za proroka z povolání. Amos na to odpovídá, že není takovým profesionálním prorokem, je prorokem jen proto, že Bůh nečekaně změnil jeho život. Chrámoví vládní kněží vyhánějí proroka, protože si je dovolil kritizovat. Jak se chovám já, když někdo kritizuje mne? Když si někdo dovolí mít jiné názory než já?

1. ČTENÍ Am 7,12-15 *Jdi a prorokuj mému izraelskému lidu.*

Čtení z knihy proroka Amosa.

Amasjáh, kněz v Betelu, řekl Amosovi: „Vidoucí, seber se a uteč do judské země, tam se živ a tam prorokuj! V Betelu už prorokovat nesmíš, neboť zde je králova svatyně a říšský chrám.“

Amos odpověděl Amasjáhovi: „Nejsem prorok ani prorocký učedník, byl jsem pastýř a pěstitel smokvoní. Hospodin mě vzal od stáda a řekl mi: Jdi a prorokuj mému izraelskému lidu!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 85,9ab+10.11-12.13-14 Odp.: 8a

Odp.: Pane, ukaž nám své milosrdenství!

Kéž mohu slyšet, co mluví Hospodin, Bůh: - jistě mluví o pokoji pro svůj lid a pro své svaté. - Jistě je blízko jeho spása těm, kteří se ho bojí, - aby sídlila jeho velebnost v naší zemi.

Odp.

Milosrdenství a věrnost se potkají, - políbí se spravedlnost a pokoj. - Věrnost vypučí ze země, - spravedlnost shlédne z nebe.

Odp.

Hospodin též popřeje dobro - a naše země vydá plody. - Spravedlnost bude ho předcházet - a spása mu půjde v patách.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Dnešní druhé čtení je ukázka, jak se svatý apoštol Pavel uměl modlit. Velmi bohatý hymnus nám nabízí naukovou syntézu celého Pavlova listu. První věta shrnuje všechno to, co nebeský Otec dává lidem skrze Krista. První sloka popisuje náš nový stav. Druhá sloka vyjmenovává privilegia tohoto nového života: vykoupení, poznání a dědictví. Třetí sloka zakončuje hymnus vyznáním, že tato privilegia jsou dána všem: židům i pohanům. Dokážeme i my při všech těžkostech zůstat srdcem spojeni s Kristem?

2. ČTENÍ Ef 1,3-14 *V něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Buď pochválen Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás zahrnul z nebe rozmanitými duchovními dary, protože jsme spojeni s Kristem. Vždyť v něm si nás vyvolil ještě před stvořením světa, abychom byli před ním svatí a neposkvrnění v lásce; ze svého svobodného rozhodnutí nás předurčil, abychom byli přijati za jeho děti skrze Ježíše Krista. To proto, aby se vzdávala chvála jeho vznešené dobrotivosti, neboť skrze ni nás obdařil milostí ve svém milovaném Synu.

V něm máme vykoupení skrze jeho krev, odpuštění hříchů pro jeho nesmírnou milost, kterou nám tak bohatě projevil s veškerou moudrostí a prozíravostí: seznámil nás totiž s tajemstvím své vůle, jak se mu to líbilo a jak si to napřed sám u sebe ustanovil, až se naplní čas pro dílo spásy: že sjednotí v Kristu vše, co je na nebi i na zemi. A skrze něho jsme se stali Božím majetkem, jak jsme k tomu byli předem určeni úradkem toho, který vše působí podle rozhodnutí své vůle. Tak máme sloužit k tomu, aby se šířila chvála o jeho božské velebnosti, my, kteří jsme už dříve kladli své naděje do Mesiáše.

Skrze něho se dostalo i vám potvrzení od slíbeného Ducha svatého, když jste přijali slovo pravdy, radostnou zvěst o své spáse, a když jste v něho uvěřili. Duch je zárukou, že nám jednou připadne dědictví. Tak se dovrší naše

vykoupení, protože si nás Bůh získal jako svůj majetek, abychom sloužili ke chvále jeho božské velebnosti.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Srov. Ef 1,17-18

Aleluja. Otec našeho Pána Ježíše Krista ať osvítí naše srdce, - abychom pochopili, jaká je naděje těch, které povolal. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Pán Ježíš přidružuje ke svému poslání také učedníky. Základním rysem jejich apoštolátu má být skromnost: nemají nosit nic s sebou, nemají budít zdání, že jim jde o majetek a pohodlný život. A tu nám nesmí uniknout, že oni pouze nehlásají, ale také konají: vyhánějí ducha zla a uzdravují nemocné. Jejich služba se tak podobá službě Ježíšově. Pán Bůh posílá mezi nás stále své posly, stále vzbuzuje proroky, lidi, kteří mluví z vnuknutí Ducha svatého. Jde jen o to, zda my tento Boží hlas v hlase bližního rozeznáme.

EVANGELIUM Mk 6,7-13 *Začal je posílat.*

Slova svatého evangelia podle Marka.

Ježíš zavolal svých Dvanáct, začal je posílat po dvou a dával jim moc nad nečistými duchy.

Nařídil jim, aby si na cestu nic nebrali, jen hůl: ani chléb, ani mošnu, ani peníze do opasku, jen opánky na nohy, ani aby si neoblékali dvoje šaty.

Řekl jim: „Když přijдете někam do domu, zůstávejte tam, dokud se odtamtud nevydáte zase dál. Když vás však na některém místě nepřijmou a nebudou vás chtít slyšet, při odchodu odtamtud si vytřeste prach ze svých nohou na svědectví proti nim.“

Vydali se tedy na cesty a hlásali, že je třeba se obrátit. Vyháněli mnoho zlých duchů, pomazávali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ABYCHOM USLYŠELI KÁZÁNÍ

„Slyšeli jsme slovo Boží,“ říkáme po každém předčítání a mohla by z toho časem vzniknout i falešná jistota, že tím pádem jsme Boží slovo také určitě uslyšeli. Jenže slyšet a uslyšet není totéž. Být v kostele, být na kázání, to ještě zdaleka neznamená, uslyšet Boží slovo. Svědčí o tom lidé, kteří sem chodí, ale nemění se k lepšímu, zůstávají stále stejní. Kdo z nás, co chodíme do kostela, neroste do krásy nebešťana, ten také dosvědčuje, že tu nic neuslyšel, i kdyby

uměl opakovat slova evangelia či kázání doslova. Opakuje slova a smysl mu unikl. Proč to takhle tak často dopadá? Příčina může být hned trojí: v biblickém textu samém, v kazateli nebo v samotném posluchači. Potíže s porozuměním biblickému textu plynou z toho, že jsou to vlastně kázání, slovo k věřícím, psané do situace věřících té doby, kdy bylo kázáno a psáno, ne tedy do doby naší.

Naše čtyři evangelia jsou toho dokladem. Byla napsána v různých dobách v časovém rozmezí asi padesáti let. To je vysvětlení, proč se tam Ježíšovy výroky vyskytují v různé podobě a různě pozměněné. Ne co do smyslu, ale co do vyjádření. Jak si mohli dovolit měnit Ježíšovy výroky? Nebylo to falšování? Nic takového jim ani nenapadlo. Oni byli pevně přesvědčeni, že Ježíš Kristus je stále živý uprostřed nich. Že to je on, kdo k nim stále mluví. Že to on jim vnuká vyjádření, které odpovídá jejich současné situaci a potřebě, že on k nim dnes mluví právě takto. Také dnešní čtení evangelia svědčí o tomto procesu. Je to jakási směrnice pro misionáře, které vysílaly křesťanské obce do světa hlásat Krista.

Příkaz, aby si s sebou nebrali zásoby, rezervní šaty ani boty, ten se nemohl týkat doby, kdy Pán Ježíš rozesílal své první učedníky. Ti tenkrát u sebe ani nic neměli, co by si vzali s sebou. Vždyť byli s Pánem Ježíšem stále v pohybu z místa na místo, jak on se pohyboval. Nebyli by si měli ty věci kde uložit, vždyť se nikde nezdržovali a způsob a cíl cesty neurčovali oni, ale Pán Ježíš. Kdežto už v době sepisování evangelia zůstávali misionáři déle, po léta nebo trvale v jednotlivých místech. Tehdy byly už na místě rady, které slyšíme v dnešním evangeliu jakoby přímo z úst Pána Ježíše. Proč vám zde tohle vysvětluji, proč je to pro nás důležité? Protože i my si musíme, stejně jako už ty první křesťanské generace, překládat Boží slovo do naší dnešní situace.

Nestačí číst a poslouchat jen slovní text Písma svatého. Slova jsou mrtvá slova a kdo to nepochopí a vezme do ruky knihu Písma, nic mu samo čtení nepoví, nebude mít z četby užitek. Je nutno připojit vlastní úsilí, které bychom mohli nazvat překladatelské. Ale není tu nebezpečí, že si člověk při takovém překládání do své situace Boží slovo podle svého překroučí a špatně mu porozumí? To nebezpečí tu je, když to dělá jednotlivec podle svého. To už je stará zkušenost s různými náboženskými sektami, že z Bible si může každý vyčíst to, co sám chce. Proto slyšíme, že Pán Ježíš vysílal své učedníky po dvou, aby se navzájem doplňovali, chránili před příliš subjektivním a osobním postojem. Proto vznikl učitelský úřad Církve. Proto je také důležité pro nás, abychom si četli Písmo svaté společně v bohoslužebném shromáždění a společně o něm uvažovali.

Ale je to společenství něco platné, když mluví jen jeden, kněz, a ostatní mlčí a poslouchají? Jenže on tu není jen kazatel a Boží lid, je tu i Ježíš uprostřed nás. Co slíbil, jistě i dělá: Kde jsou dva nebo tři v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich. A my máme právo stejně pevně věřit, jako ti křesťané prvního století v dobách sepisování evangelií, že i v nás a skrze nás působí Duch svatý. A pak je tu ještě něco důležitého. Aby kazatel, tlumočnick Božího slova, mohl

svůj tlumočnický úkol dobře plnit, potřebuje k tomu ne němé posluchače, ale lid slyšící a mluvící. Máte nám, kazatelům, bez ostychu říkat, čemu jste nerozuměli, zda vás kázání vede nebo mate. Co pomůže, když si posluchači povědí mezi sebou, cestou z kostela nebo doma, že nerozuměli, špatně slyšeli, že jim to nic neřeklo, že to bylo moc učené nebo moc neživotné, když to nepovědí knězi. Je to škoda pro ně i pro kazatele. I ve vás, posluchačích, může působit Duch Boží, jako působil v rolníku Amosovi, jak jsme si četli dnes ve Starém zákoně.

Když kazatel ozvěnu svého úsilí neslyší, může se mu stát, že se na hony vzdálí od toho, čím a jak žijí jeho posluchači, a potom mluví o věcech, které pro ně nejsou důležité, aspoň teď ne. Takové obtíže musíme tedy překonat, když chceme vskutku uslyšet Boží slovo s užitkem: Musíme se snažit porozumět, v jaké situaci bylo kázáno tenkrát, když Písma svatá vznikala. Musíme si to přeložit do naší situace, ve které žijeme dnes. Kdysi se taková pravidla týkala jen kněží, kazatelů, ale dnes, kdy Písmo svaté čtou skupiny mladých křesťanů a rodiny, musíte o nich vědět i vy všichni. Posluchači nesmějí dnes zůstat němí, ale mají mluvit o kázání s knězem. Kněz nesmí zůstat bez styku s těmi, kterým káže. A nakonec se musíme všichni učit otevřít se Duchu svatému, jak kazatel, tak posluchači, a přijímat Boží slovo jako hlas živého, mezi námi přítomného a působícího Pána Ježíše. Slíbil nám to a platí to tak doslova: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich.“

VĚROHODNÁ VÍRA - VĚROHODNÍ VĚŘÍCÍ

„Nádhera v Církvi brání, aby Kristovo evangelium bylo věrohodné chudým lidem.“ Když kardinál Léger uvedl na 2. vatikánském koncilu těmito slovy požadavek, aby byla zrušena nádhera papežského ceremoniálu, biskupských rouch, šperků a titulů, po celém světě se ozval souhlas. A když se tento kardinál po koncilu vzdal biskupského stolce a šel jako prostý misionář do stanice malomocných v Africe, po celém světě se zvedl úžas. Kterýsi žurnalista napsal, že tento čin byl nejpřesvědčivějším kázáním, které za svého života slyšel. Příčina, proč ubývá kněží a věřících, není v tom, že by křesťanská víra pozbyla věrohodnosti, ale spíše v tom, že jsme se stali nevěrohodní my kněží i vy věřící jako hlasatelé Krista. V dnešním evangeliu jsme slyšeli Kristovy příkazy, jak mají věrohodně kázat jeho učedníci, jak se mají jejich slova shodovat s vystupováním. Kopírovat mechanicky tyto pokyny dnes nelze, byly dány pro situaci prvotní Církve, ale následovat je v jejich duchu, to lze, to dělat máme.

A jaký je duch těchto příkazů? Neberte s sebou peníze, zbytečná zavazadla, nevyhledávejte si lepší byt. Je to duch chudoby, spolehnutí na Boha místo na peníze a zásoby. Máme tohoto ducha chudoby? V čem spočívá? Kardinál Léger mluví o škodlivosti vnější nádhery, honosnosti a titulů. Kristus varuje, abychom nevláčeli s sebou životem zbytečné krámy, věci, bez kterých se můžeme obejít. Bohatství se často ztotožňuje s vlastněním, ale vlastnění samo není z hlediska křesťanského podstatné, to je jen otázka právní, ne mravní. Jsou lidé, kteří

právně vlastní mnoho, ale žijí v duchu chudoby, a jsou lidé, kteří právně vlastní málo, ale přece jsou boháči smýšlením a jednáním: žijí ve stálé závislosti na těch, kteří vlastní víc; žijí ve stálém dychtění a štvání, aby měli také to nebo ono, co má jiný; lakotně hájí své vlastnictví a prohlašují, že druhým by se jejich vlastnictví mělo sebrat. Dychtí po věcech ne pro službu, kterou mohou prokazovat, ale pro vlastnění samo.

Takoví boháči bydlí, jak je rok dlouhý, v kuchyni, aby se jim neušlapaly koberce, neatřel umělý lak v parádním pokoji. Boháči nevyjedou s vozem z garáže, když je mokro, ani kdyby bližní sebevíc potřeboval někam zavést; slouží věcem, místo aby věci sloužily jim. Duch chudoby není v tom, trápit se pokorně se starým vehiklem místo nového vozu, který by spolehlivě sloužil. Není v tom, nepořídít si telefon, aby se neutrácelo za poplatky a ztrácel čas obíháním toho, co by vyřídil rychleji telefonní rozhovor. Bohatec se projevuje i ve vztahu k vlastním názorům. I ty jsou nedotknutelné. Není ochoten se jich vzdát, dát se poučit; on ví své. Kázání ho zajímá jen natolik, zda odpovídá jeho názorům; co neví on, odmítá jako brak.

Člověk chudý duchem žije v povědomí, že z celé Pravdy vlastní velmi málo; žije stále v postoji člověka, který stojí o almužnu nového poznání; uvažuje o tom, co slyšel a raduje se z nových pohledů a poznatků. To je tedy radostná zvěst dnešního evangelia: buďme svobodní a chudí duchem. Nezbožňujme vlastnění, nechme věci sloužit. Nezbožňujme vlastní vědění, ale přijímejme rádi jako dar nové poznatky, Boží slovo. Jen v duchu této chudoby budeme věrohodní svým bližním jako Kristovi svědci a hlasatelé.

ŽENA SRDCEM RODINY

Muž je hlava rodiny, hlásali jsme si minule. Posměšná odpověď bývá: a žena je krkem, který tou hlavou točí. Copak o to, trochu pohyblivý krk neškodí, co je po strnulé šíji. Ale přesto si vyhlasme zásadu jinou: Muž ať je hlavou rodiny a žena ať je jejím srdcem. Když jsme si naznačili, co je třeba k tomu, aby se mládenec po oženění choval jako muž a hlava, je teď na místě hovořit k vám, ženy, o vaší roli srdce vašeho domova. Za časů našich babiček si i ta nejchudší nevěsta přinesla do manželství peřinu a širokou, pohodlnou postel. Dnešní nevěsty se spíše starají o magnetofon, televizor a automatickou pračku. Ale manželské lože zůstává i dnes základem dobrého soužití. Otázky sexuálního života patří spíše do výchovy zdravotní, ale i tu dává moudrý apoštol Pavel moudrou radu: Neodpírejte se jeden druhému, leda se vzájemným souhlasem a jen na čas. Potom zase buďte spolu...(1 Kor 7,4-5). Soulad sexuální je základem souladu duchovního, obojí spolu souvisí.

Abyste žena dobře plnila funkci srdce v manželství, má se o svého muže láskyplně zajímat. O jeho názory, o jeho práci, o jeho záliby. Má mít pro něj slovo uznání a pochvaly za vše, co umí a udělá. Muž dokáže veliké věci, vidí-li za sebou obdivný pohled své ženy. Tahle potřeba uznání a pochvaly není

chlapskou marnivostí, to je základní potřeba každého člověka, i té hlavy rodiny. Když se někdy dostanu do doslechu, kde ženy probírají své muže, jde mi mráz po zádech. Kolik pohrdání a posměchu se odráží v jejich klevetění. Snad jsou jejich mužové opravdu tak neschopní, líní a sobečtí, ale k čemu má být dobré tohle veřejné inzerování, že jste své vztahy nezvládly, místo abyste hledaly, jak je zvládnout? K nejzávažnějším problémům provdané ženy patří počet dětí. Nemůžeme zavírat oči před faktem, že mnoho rodin bydlí v panelákových bytech uspořádaných jen o málo prostorněji, než jsou kotce pro králíky. A to jsou ještě mnozí, kteří ani takový byt nemají.

Bylo by absurdní žádat, aby v těchto podmínkách ženy přiváděly na svět každý rok další dítě. Vždyť nejde jen o to, dítě zplodit, ale je také třeba je potom aspoň 18 let vychovávat. Přesto by ženy neměly být nuceny používat takových antikoncepčních prostředků, které ohrožují jejich zdraví. Tím méně by měly být nuceny k umělému přerušení těhotenství. Muž má být rytířem své ženy a nést spolu s ní i tyto starosti. Nenechávat vše jen na ženě a brát si ji bez ohledu na ni, kdy se mu zachce. Poslechněte, jak o tom mluví ženáč jako vy, apoštol Petr: „Vy muži, když žijete se svými ženami, mějte pro ně porozumění, protože jsou slabší než vy. Prokazujte jim úctu, vždyť jsou spolu s vámi dárkyněmi života.“ (1 Petr 3,7)

Teď se však, mladá manželko, podívej trochu do zrcadla, které ti nastavím. Slyšela jsi, že tvého muže čekal v první době po svatbě perný úkol stát se z hravého mládence chlapem, mužem a hlavou rodiny. I tebe čekal úkol: aby sis vybrousila své dobré vlastnosti. Aby ses ubránila posvatební korozi svého života. Pozorovala jsi jistě na jiných, co se po svatbě přečasto děje s milými, vlídnými a něžnými dívkami. Začnou být hádavé, domýšlivé, pyšné, pomlouvačné, závistivé a chamtivé. „Zatékání vody na střeše domu a svárlivá žena uvnitř domu je stejné trápení,“ stojí v Knize Přísloví. Základním zlovykem mladých paní je netrpělivost a spěch. Chtějí mít všechno a hned: Proč ještě nemáme auto jako Novákovi od vedle?

Dřív než se mladá paní naučí hospodařit s penězi, usoudí, že muž málo vydělává a nutí ho, aby si hledal jiné zaměstnání. Nosí svůj nos stále výš a tak ani nepozoruje, že zatímco je k muži den ze dne protivnější, mužova kolegyně v práci je mu den ze dne sympatičtější. Troufám si říci, že snad každá žena, která není bohabojná, to znamená nenechá se vést Duchem svatým, se časem stane takhle hroznou manželkou. A tak milé manželky, slyšte: Aby vaši manželé vedle vás dožráli v muže a hlavu rodiny, k tomu je třeba vaší spolupráce a nápomoci. Svatý Pavel vám k tomu radí: „Ženy, podřizujte se svým mužům!“ Co to znamená, podřít se muži? Znamená to, dovolit mu, aby on rozhodoval. On to na začátku manželství asi moc neumí. Od dětství za něj rozhodovali jiní, stále ho někam strkala maminka, babička či učitelka. Nechával klidně rozhodovat jiné a teď nechá tebe, svou ženu. A tobě se to zpočátku líbí. Ale časem to z tebe udělá poroučivou ženskou a ženu uštvanou: proč já se mám pořád sama o všechno starat?

A vedle uštvané ženy si klidně vegetuje manžel, takový trubec. Peníze, děti, potřeby, opravy? To je domácnost, ženská starost! A jde si za svým koníčkem, za svou zábavou. Žena začne takového muže-trubce zesměšňovat a přestane si ho vážit. Nepochopí, že ona je na tom stavu spolu vinna. Neměla kdesi na začátku manželství dost trpělivosti, aby počkala, až muži dojde, že to prasklé prkénko na záchodě má koupit a vyměnit on sám. Místo povzbuzování vyslovením důvěry, že je šikovný a jistě to zvládne, začala vyčítat a zesměšňovat, a pak šla a koupila prkénko sama. Z milující a obdivující manželky se stala jízlivá osoba a to je zlá prohra. Ty jsi křesťanka, ty to tak nedělej. Vycházej muži vstříc svou láskou a něhou. Chtěj být srdcem svého domova a napomáhej muži, aby se naučil být jeho hlavou. Pak to bude předpoklad k vytvoření domova pro vás oba i pro vaše děti.

NEBUDEŠ ZNEUŽÍVAT MÉHO JMÉNA

Prorok Amos stál proti falešným prorokům. Byli to královští, vládní propagandisté, ale vydávali se za Boží proroky a kněze. Nedbali zákazu druhého přikázání: „Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.“ (Dt 5,11) U starých Izraelitů se zneužitím Hospodinova jména mínily především zaklínací praktiky, jaké byly obvyklé u národů kolem nich. Ti se pokoušeli donutit své bohy zaklínacími rituály, aby splnili přání lidí. Izraelita měl vědět, že Boha Izraele není třeba zaklínat a uprošovat, protože on je sám vždy pro člověka, je přece Jahve, tj. Bůh zde přítomný. A jaký význam má druhé Boží přikázání pro nás dnes? Hřeší proti němu ten, kdo bere jméno Boží nadarmo, kdo kleje, kdo nedodrží daný slib, kdo křivě přísahá. Tak jsme se to učili v katechismu.

Braní jména Božího, svatých osob a věcí nadarmo se děje často nejen u nevěřících, ale i mezi námi, kteří se považujeme za věřící křesťany. Jak k tomu mohlo dojít, že lidé a navíc starší věřící generace, tak snadno proti druhému přikázání Desatera hřeší? Kdesi v dávné minulosti byl zbožný zvyk vyjadřovat trvalý vztah k Bohu častým zbožným vyslovováním jeho jména a dnes z toho zbyla bezmyšlenkovitá vycpávka, jen prázdný zvuk: „Ach Bože, ten čas letí!“ „Ale, Bože, copak na tom záleží!“ „No, pozdrav Pán Bůh, tys tomu dal!“ „Ježíši, to jsem ráda!“ „Ježíši, Maria, Josefe, ať nehapáš!“ Co bylo kdysi svědectvím hluboké víry, je dnes bezduchým žvaněním, svědectvím malověrnosti a neúcty k Bohu.

Kdo to se svou vírou chce brát jen trochu doopravdy, ten takhle nemluví. A co si myslet o člověku, který v neděli už cestou z kostela kleje, říká krucifix či Himmel Herr Gott? Buď tím chce říci: „Lidi, já sice do kostela jdu, ale neberte to vážně, já jsem ve skutečnosti nevěrec.“ A to je ošklivé. Nebo tím vyjadřuje: „Lidi neberte vážně nic, co říkám. Já plácám, co mi slina na jazyk přinese.“ A to je ubožácké. Proto vás vyzývám, všechny, co mně nasloucháte: nechme my křesťané už jednou pohanům tohle rouhání a braní jména Božího nadarmo! Pak

je tu druhá podoba zneužívání Božího jména: lehkomyšlné slibování a nedodržení, křivá přísaha. V horském kázání po nás Pán Ježíš žádá jednoznačně: Ty, křesťane, nepřísahej! Nedělej slavnostní sliby. Tvá řeč ať je ano, ano, ne, ne. Jsi-li věrohodný, pravdivý, pak to stačí. Všelijaká ta ujišťování: „Na mou čest! Čestné slovo!“, ta jsou známkou, že ten člověk zpravidla lže a ví, že ho lidé mají za lháře; a tak se domáhá, aby mu aspoň tentokrát věřili.

Pak je tu třetí podoba zneužití Božího jména, když někdo příliš rychle vydává svou vůli za vůli Boží. V každém člověku je jakýsi prapud k poroučivosti. Dělá nám dobře, když druzí musí tancovat, jak my pískáme. A nejen vladaři vyhlášovali své války a zákony ve jménu Božím, i dnešní panovační lidé rádi svou poroučivost podkládají Boží vůli. Ta se ovšem vždy podivuhodně shoduje s tím, co chtějí oni. To je ošklivá podoba braní jména Božího nadarmo ke zneužívání moci. Vždyť Bůh Bible, Otec Ježíše Krista, se nestaví na stranu mocných a panujících diktátorů ve světě či v rodině, ale staví se po bok slabých a utlačovaných. Jak často hřešíme proti druhému přikázání, když se těm nad sebou uctivě klaníme a ty pod sebou panovačně kopeme.

Každý má nad někým moc a má ji užívat tak, jak to dělá Bůh: Být věrní i vůči nevěrným. Být laskaví i vůči zlostníkovi. Brát ohled i na bezohledného. Usmívat se i na zamračeného. Být stále ochoten ke smíru. Tak může jednat mocnější jen v síle Boží moci. Pro nás lidi se Bůh nazval jménem Jahve, to znamená: „Jsem ten, který je tu pro vás“. Pro nás lidi přijal Boží Syn jméno Ježíš. A i toto jméno je celá věta: „Bůh je pomoc.“ Ano. Ve jménu Božím, s Boží pomocí můžeme zvládnout vše, i smrt. Proto je dobře každý den i každý významnější čin začínat „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“. Naše víra se projevuje také v tom, jak vyslovujeme Boží jméno. Nemusíme mnohým modlením Boha donucovat, aby nám pomohl. On je vždy při nás; my však máme svým dobrým životem Boží jméno ctít a oslavovat. Dej, Bože, ať žijeme jako tvoji přátelé.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Bůh nás posílá jako misionáře, jako zvěstovatele víry k našim bližním. Prosme ho:

Probouzej nová kněžská povolání a dej, ať v našich rodinách jsou dobré podmínky pro jejich vznik a růst.

Za všechny misionáře na osamělých stanicích v zámoří, aby se pevně drželi Krista jako Přítele.

Za křesťany všech vyznání, abychom nehledali sebe, ale jednotu v Kristu.

Za naše spoluobčany, kteří hlas Pána Ježíše neznají a neslyší, aby hledali pravdu a dobro, a pochopili, že to vlastně hledají Boha.

Za mládež dnešního světa, aby poznali křesťanství jako nejkrásnější životní styl.

Za nás zde přítomné, abychom naslouchali evangeliu a kázání jako hlasu Pána Ježíše, který nás vede našimi dny.

Bože, ty nás stále oslovuješ skrze posly své lásky. Ať nejsme hluší k tvému hlasu. Ať za ním jdeme s radostí Božích dětí a v radosti malých bratří Ježíše Krista, našeho Pána. - Amen.

Cyklus C:

Uvedení do 1. čtení

Už starozákonní lidé měli zřejmě potíže s pocitem, že Bůh je neviditelný, člověku vzdálený, stejně jako s tím můžeme mít potíže i my. Bude proto i nám užitečné poslechnout si Mojžíše, když vysvětluje, že Bůh není tak daleko od nás. I Boží slovo že je nám velmi blízké a je na nás, zda je uslyšíme.

Nebo:

Následující verše jsou zakončením dlouhého výkladu zákona. Ve svém bezprostředním významu vypovídají, že slovo není skryté, protože Bůh je zjevil a prorok je vložil do úst a do srdce bratří a sester.

1. ČTENÍ Dt 30,10-14 *Vždyť je ti to slovo velmi blízké, takže ho můžeš zachovávat.*

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu:

„Budeš poslouchat hlas Hospodina, svého Boha, a zachovávat jeho příkazy a nařízení, to, co je napsáno v knize tohoto Zákona, a obrátíš se k Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem a celou duší.

Neboť tento příkaz, který ti dnes ukládám, není pro tebe příliš nesnadný a není tak daleko od tebe. Není na nebi, že bys musel říkat: ‚Kdopak nám vystoupí do nebe, aby nám ho snesl, oznámil, a my ho mohli zachovávat?‘ Není daleko za mořem, že bys musel říkat: ‚Kdopak nám překročí moře, aby nám ho přinesl, oznámil, a my ho mohli zachovávat?‘ Vždyť je ti to slovo velmi blízké, je v tvých ústech a v tvém srdci, takže ho můžeš zachovávat.“

Slyšeli jsme slovo Boží.

Žl 69,14+17.30-31.36ab+37 Odp.: srov. 33

Odp.: Hledejte, ubožáci, Hospodina - a pookřejte v srdci.

Obracím se modlitbou k tobě, Hospodine, - v čas milosti, Bože! - Vyslyš mě ve své veliké lásce, - věrně mi pomoz! - Vyslyš mě, Hospodine, tvá láska je dobrotivá, - obrať se ke mně se svým nesmírným slitováním.

Odp.

Já jsem ubohý a plný bolesti, - ať mě ochrání, Bože, tvá pomoc. - Písní budu slavít Boží jméno, - velebit je budu zpěvem chvály.

Odp.

Neboť Bůh pomůže Siónu - a vystaví judská města. - Zdědí je potomci jeho služebníků, - budou tam sídlit, kdo milují jeho jméno.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý apoštol Pavel dnes ve druhém čtení nám chce přiblížit představu Boha. Ukazuje, kde najdeme věrný obraz neviditelného Boha.

Nebo:

List vyjadřuje Ježíšovo prvenství v řádu stvoření i v řádu nadpřirozeném. Ježíš je zrozený dříve než jakýkoli jiný tvor, jemu patří prvenství díky důstojnosti. A on je hlavou Církve, protože jako první byl vzkříšen z mrtvých, v něm bylo všechno sjednoceno. Je těžké vysvětlit pojem plnost, který se může vztáhnout na plnost božství nebo na plnost stvoření viditelného a neviditelného.

2. ČTENÍ Kol 1,15-20 *Všecko je stvořeno skrze něho a pro něho.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Kolosanům.

Ježíš Kristus je věrný obraz neviditelného Boha, dříve zrozený než celé tvorstvo. V něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi, svět viditelný i neviditelný: ať už jsou to andělé při trůnu, ať jsou to panstva, ať jsou to knížata, ať jsou to mocnosti. Všecko je stvořeno skrze něho a pro něho. Kristus je dříve než všechno ostatní a všechno trvá v něm.

A on je hlava těla, to je Církve: on je počátek, prvorozený mezi vzkříšenými z mrtvých. Tak má ve všem prvenství. Bůh totiž rozhodl, aby se v něm sídlila plnost dokonalosti a že skrze něho usmíří se sebou všechno tvorstvo jak na nebi, tak na zemi tím, že jeho krví, prolitou na kříži, zjedná pokoj.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Jan 6,63b.68b

Aleluja. Tvá slova, Pane, jsou duch a jsou život; - ty máš slova věčného života. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Evangelium obě předchozí čtení shrnuje: Bůh nechce, abychom Boží hlas jen slyšeli. Pán Bůh chce, abychom šli a podle Božího slova také žili a jednali.

Nebo:

Ten, kdo se v následujícím úryvku přibližuje ke Kristu, není člověk dobře disponovaný. Pán jej odkazuje na to, co on už zná: samotný zákon ukazuje to, co je třeba naplnit. Ten právník pak klade další otázku: „Kdo je můj bližní?“ A Ježíš neodpovídá na tuto otázku, ale na jinou, daleko důležitější: „Jak ty se staneš bližním.“

EVANGELIUM Lk 10,25-37 *Kdo je můj bližní?*

Slova svatého evangelia podle Lukáše.

Jeden znalec Zákona povstal, aby přivedl Ježíše do úzkých, a zeptal se ho: „Mistře, co mám dělat, abych dostal věčný život?“

Ježíš mu řekl: „Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?“

On odpověděl: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe.“

Řekl mu: „Správně jsi odpověděl. To dělej, a budeš žít.“

Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: „A kdo je můj bližní?“

Ježíš se ujal slova a řekl: „Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu.“

Ale jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumaru, dopravil do hostince a staral se o něho. Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: „Starej se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.“

Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?“

On odpověděl: „Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.“

A Ježíš mu řekl: „Jdi a stejně jednej i ty!“

Slyšeli jsme slovo Boží.

VZDÁLENÝ BŮH

Pro dnešní lidi zvyklé myslet realisticky je stálým problémem víry, že Boha nevnímáme svými smysly. Je nám vzdálený a neznámý. Neumíme zažít jeho blízkost jako to dokázali mystikové a schází nám to. První čtení nám dnes naznačuje, že je ještě jiná cesta. Že Bůh přece jen není tak daleko od nás, jak se

nám zdá: „Vždyť je ti jeho slovo velmi blízké.“ Také proto se scházíme v kostele. Nejen, abychom se tu navzájem setkali a viděli, ale především, abychom se tu setkali s Bohem uprostřed nás při naslouchání jeho slovu, při svátostné Hostině. Naslouchat máme, ale nejen ušima, celým srdcem a v srdci nosit Boží slovo. To znamená: naslouchat, uslyšet, pochopit a přijmout Boží slovo jako direktivu života. To není jen záležitost rozumu, práva, spravedlnosti a povinnosti, ale srdce: krásně je to dnes ilustrováno v evangeliu Samaritánem.

Druhé čtení označují exegeté za starokřesťanský, snad křestní, hymnus na vznešenost Krista. Svatý apoštol Pavel ho převzal do svého listu. A zase se tu zdůrazňuje, podobně jako v prvním čtení, že tento vznešený Vykupitel není daleko od nás. Jsme s ním srostlí jako tělo s hlavou. Tvoříme dohromady jedno tělo, tj. Církev. Svým spojením s Kristem jsme vstoupili i do nového společenství s Otcem. A smír s ním nám přináší pokoj. Podobenství o milosrdném Samaritánu znají posluchači až příliš dobře, aspoň to tak cítí, a proto není snadné probudit v nich pozorné posluchače. Pán Ježíš získával pozornost posluchačů překvapivými, ba mnohdy provokujícími obraty a situacemi. Zde je pro Ježíšovy posluchače provokující situace v tom, že Samaritán pomáhá Izraelitovi, když vlastní nepomohli.

Samaritáni stáli jako odpadlíci od pravé víry v pohledu Izraelitů ještě za pohany. Kdo je můj bližní? Farizeové jsou přesvědčeni, že mají právo o tom diskutovat, a tedy i právo to rozhodovat. A rozhodují po svém: kdo má jiné názory a kdo je jiné rasy, ten není můj bližní a nejsem povinen mu pomáhat. V čem je provokující stránka tohoto podobenství pro nás? Stejná je mentalita dnešního člověka jako ta farizeů: Co jsem povinen udělat? Odkud a pokud a co za to? Pán Ježíš tento náš postoj staví naruby. Co máš dělat, kdo je tvůj bližní, to se nedá určovat farizejskou spekulací, ale podle aktuální nouze člověka: Ten je tvůj bližní, kdo potřebuje tvou pomoc.

KDO JE MŮJ BLIŽNÍ

Starozákonní odborník na morálku má problémy: „Co musím dělat, abych správně žil?“ Ježíš mu odpovídá: „Dělej, co je napsáno v Božím zákoně, to přece znáš, jsi v tom odborníkem!“ Ale odborník namítá: „Tam je to jasné jen teoreticky: miluj Boha, miluj bližního! Ale jak to dělat v praxi? Kdo je a kdo není ten můj bližní? Koho ještě musím a koho už nemusím milovat? Ke komu se musím chovat slušně, ke komu se mohu obrátit zády?“ A Ježíš vypravuje o knězi, který znal všechny předpisy morálky, ale raněného nechal ležet a utekl. A o Samaritánovi, pro farizeje chuligánovi, který katechismus neznal, ale přece se raněného ujal, když ho viděl ležet na silnici. Kdo je můj bližní? To je i naše otázka. Ani dnes, ani nám to není vždy jasné.

Kněz utekl, protože viděl především sebe: „Jsou tu lupiči! Pozor, asi nebudou ještě daleko. Co bude se mnou, jestliže mě přepadnou také! Já mám své starosti a povinnosti, já jsem důležitý.“ Kněz viděl sebe, proto nemohl vidět

nouzi bližního. Samaritán viděl opačně: Co bude s tímhle raněným, když ho tu nechám a uteču? Jistě vykrvácí. Samaritán viděl bližního v nouzi a šel mu pomoci. To je ta základní otázka: zda vidíme druhého nebo jen stále sebe. Dnes Pán Ježíš ukazuje prstem: na mne kněze; na tebe levitu a Samaritána: Kolik raněných bližních potkáváš denně ty? A kolik jich obejdeš velkým obloukem, kolikrát koukáš jinam, abys je neviděl? Už cestou do práce, v práci i doma: Neříkáš si jako ten kněz: Dejte mi pokoj a neotravujte mne s vašimi lapáliemi, já mám svých starostí sám dost? Ba zdá se mi, že doma mezi nejbližšími je to vůbec nejtěžší uvidět potřebného či raněného bližního.

Vy ženy: Potkáš manžela kamarádky a není ti zatěžko se na něj pousmát a zažertovat. Přijdeš domů a úsměv mizí; dejte mě pokoj, jsem unavená. Vy muži: Když potřebuje cizí manželka něco pomoci, přiskočíš ochotně a pomůžeš. Ale doma? Vůči nejbližším jen samá mrzutá odmítavost. Rád bych se mýlil, opravte mne, jestliže to není pravda, ale mám silný dojem, že v mnoha rodinách si zavedli zlozvyky ze špatných restaurací, kde pan vrchní poučuje pikolíka: „Když přijdou cizinci, dej jim čistý ubrus. pro domácí stačí ten špinavý odvěra.“ Snadněji vidíme bližního v tom, kdo je od nás dál. Domáci kolem sebe s jejich bolístkami a potřebami nevnímáme. Jedna prosebná modlitbička říká: „Bože, dej mé lásce velké oči, dej mé naději dlouhý dech, dej mé víře pevné ruce.“ Vidět se v raněném: „Bože, dej mé lásce velké oči!“

Velké oči potřebujeme nejen k tomu, abychom viděli potřebné a raněné v bližních kolem sebe. Potřební a ranění jsme před Boží tváří také my sami. Vyprávění o milosrdném Samaritánu je i vyprávění o Boží lásce k nám každému osobně. Tak vidí Bůh asi tebe, mne, nás: jako raněné na cestě života. Lupiči, kteří nás přepadají a olupují, jsou lidé kteří oloupí o životní ideály; jsou lidé, ve kterých jsme se zklamali; jsou to i naše vlastní selhání a prohry. I nás Pán Ježíš láskyplně zvedá z prachu životních cest, vede do útulku své Církve a přikazuje: Dobře o něj pečujte! Naše víra potřebuje pevné paže, abychom se mohli vidět i v hostinském pečovateli:

„Pečuj o něj, dokud se nevrátím,“ poručil mu Pán Ježíš. Také tenhle příkaz Pána Ježíše platí nám, každému jednotlivě. Také nám jsou svěřeni ti kolem nás, abychom o ně pečovali a léčili je z jejich bolístek a ran. Všichni jsme hostinští a pečovatelé, ošetřovatelé, ať máme jakoukoli profesi, ať osamělí nebo obklopení rodinou. Pán přijde ke každému z nás a bude se ptát, jak jsme pečovali o raněné kolem sebe. Řekněte: Hostinský dostal zapláceno! Ale copak my ne? Také, a už předem. Řekněte sami: může se na tomto světě nudit někdo, kdo pochopil křesťanství? Může se někdo kdo pochopil Kristovu výzvu, cítit osamělý? Jen bychom se měli vroucně modlit tu modlitbičku za dobrý zrak: „Bože, dej mé lásce velké oči, dej mé naději dlouhý dech, dej mé víře pevné ruce.“

MŮJ BLIŽNÍ JE TEN, KDO POTŘEBUJE MÉ POMOCI

Dnes k nám Pán Ježíš mluví v podobenství o milosrdném Samaritánovi. Jednoho amerického senátora se jednou ptali, co soudí o milosrdenství v politice. Senátor vzal do ruky tužku, takovou tu, co má na konci pryž na gumování a řekl: „Podívejte se: tužka je takhle dlouhá, guma je jen malý kousíček. Guma se používá jen když se pisatel splete. Podstatou dnešní politiky je mocenský boj. Milosrdenství je jen kousíček pryže na konci na vymazání křiklavých omylů.“ „Blahoslavení milosrdní,“ řekl Ježíš před dvěma tisíci lety. Zastaral už tento příkaz milosrdné lásky k bližnímu? Platí ještě morálka blahoslavenství, Horského kázání, nebo to dnes platí jak v politice, tak v životě spíš na opak? Neplatí dnes spíše: „Blahoslavení lidé tvrdého srdce, ti to dotáhnou v životě vysoko. Běda těm, kteří si nezajistí protekci, ti zůstanou dole. Blahoslavení, kteří mají bezohlednou náuru a ostré lokty, ti se proderou dopředu. Běda těm, kdo jsou slušní dobráci, těch budou všichni zneužívat?“

To je otázka po člověčenství naší generace: Hodí se ještě do naší doby morálka Kristova evangelia? Stále kolem sebe vidíme, že se na zásady evangelia nedbá, to je pravda. Stále vidíme, že většina lidí kolem nás je přesvědčena, že moc získají, když budou bezohlední jako ti politici, když budou násilní a tvrdí jako pohané. Ale stejně tak stále zřetelněji vidíme, co tahle žraločí morálka dělá s celým lidstvem. Když se za časů našich babiček stal někde nějaký mord, byla to taková událost, že se o tom skládaly písničky. Když se za časů mého dětství udála někde vražda, byla to tak mimořádná událost, že my kluci jsme si ještě dlouho potom hráli na mordýře a četníky. Jménem vraha Grázla maminky strašily děti. Dnes slyšíme o vraždách a násilí den co den. Žije se nám lépe? Cítíme se bezpečnější?

Je Kristovo učení o lásce k bližnímu zaostalé nebo je dnes tím víc potřebné? Přestane Církev v kostele předčítat evangelium o milosrdném Samaritánu a zavede místo toho kurs jak přelstít konkurenta, jak se vyhnout zodpovědnosti? Vy víte, že křesťanská morálka nezná módy, že se nemění podle dobových nálad. I dnes stojí v katechismu pro dospělé kapitola nadepsaná: Můj bližní je ten, kdo potřebuje mou pomoc. A pod ní text: Uvědomil sis už, že člověk může svou blízkostí bližního zabít nebo uzdravovat? Uvědomil sis už, že můžeš bližnímu ublížit nebo prospět? Uvědomil sis už, že můžeš bližního rozveselit nebo zarmoutit? Uvědomil sis už, že tvůj hlas může způsobit, aby ten, kdo je všem hluchý, najednou slyšel? Uvědomil sis už, že tvůj pohled může způsobit, že zaslepený prohlédne? Uvědomil sis už, jak ovlivňuješ život svých bližních ať chceš nebo nechceš? Jestliže dosud ne, teď to víš, jdi a buď bližním všem, komu můžeš pomoci.

AUTOMOBIL A EVANGELIUM

A když se objeví v novinách zpráva, že loni bylo na našich silnicích zabito 2000 lidí, pokýváme hlavou a dál na to nemyslíme. Nanejvýš někdo řekne, že v Americe jsou na tom ještě hůř, tam za posledních 20 let bylo na silnicích zabito

3 x víc lidí, než jich padlo ve všech válkách, co kdy jaké Američani vedli. Proč vám to dnes připomínám? Jednak proto, že statistiky svorně říkají, že nejvíc dopravních nehod je právě v měsíci červenci. A za druhé proto, že dnešní evangelium mluví také o dopravní nehodě. Dnešní evangelium mluví o tom, jak se při takové události lidé chovají. Je to až s podivem, jak se lidé chovají stále stejně, ti dnešní jako ti pohané za časů Kristových: „Když uviděl raněného, vyhnul se mu,“ říká Pán Ježíš. Tak to dělali tenkrát pohané. A jak se na silnicích chováme my, křesťané?

Naše křesťanství nám nebrání chovat se jako silniční piráti před havárií. Předjíždíme, honíme se a riskujeme vraždu kvůli pěti minutám. Naše křesťanství nám nebrání chovat se jako zbabělci po havárii. Brněnská televize vysílala jednou v seriálu „To nechce klid“ rozhovory s lidmi, kteří ujeli, když byli svědky autonehody. Poslouchejte výpovědi lidí, kteří nepochybně byli všichni pokřtění, tedy mají jednat jako křesťané: „Proč jste nechtěl zavést zraněného do nemocnice?“ „Nechtěl jsem si zakrvácet sedadla. Kdoví, zda by mi pojišťovna uhradila čištění a ztracený čas.“ „Proč jste se pokoušel ujet a nepomohl, přesto, že k havárii došlo před vašima očima?“ „Nechtěl jsem mít nic s policií a svědčením u soudu. Proto jsem raději šlápl na plyn a chtěl ujet.“ „Proč jste chtěl ujet?“ „Říkal jsem si, že jestliže tu jsou mrtví, už jim stejně nic nepomůže, a jestliže to přežili, někdo se najde, koho to baví. Za mnou jich jede dost.“

Je to stále stejné: „Když ho uviděl, vyhnul se mu“ a nechal raněného vykrváčet. Příběh o milosrdném Samaritánu je stále aktuální. Stále mluví jasnou řečí. Křesťan je jen ten, kdo pomůže. Výmluvy neplatí ani před lidskou, ani před Boží spravedlností. Ukazovali tuhle chlupatý vtíp z nějakého časopisu. Průvodce v muzeu ukazuje nástroje na zabíjení lidí od nejstarších dob: V první vitríně je klacek, v druhé meč, v třetí šibenice s oprátkou, ve čtvrté gilotina a naposled je nejučinnější vražedný nástroj: automobil. Většina z nás jezdíme nebo se vozíme. Uložme si dnes do paměti přikázání NEZABIJEŠ! To není jen předpis dopravní policie, to je Boží příkaz a před Bohem neutčeš. NEZABIJEŠ! Tvé vozidlo je nejučinnější vražedný nástroj.

Jen tenkrát máme my, kteří si říkáme křesťané, právo na ten název, když jednáme jako milosrdný Samaritán i tenkrát, když nás zrovna nevidí oko lidské spravedlnosti. Křesťanství dalo světu převratný vynález: Lásku k bližnímu. Ale tento vynález má osud všech vynálezů a zlepšováků: Příliš pomalé zavádění do výroby, do užívání. Křesťan je ten, kdo uznává a praktikuje lásku jako nejlepší technologii mezilidských vztahů. Martin Luther King před časem řekl: „Naděje na bezpečný svět, v němž by stálo za to žít, se opírá o disciplinované křesťany, kteří ve všem jednají podle Kristových zásad.“ Pomáhejme tedy ten bezpečný svět tvořit.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Lidstvo si příliš pomalu začíná uvědomovat, že stojí na křižovatce svých dějin: že buď znovu nalezneme zásadovost prvních křesťanů, nebo se vrátíme k návykům vlčího světa. Proto prosme o pomoc:

At' není propast mezi tím, co věříme a mezi tím, co děláme.

At' nepatříme mezi lidi, kteří se hlásí mezi křesťany, ale jednají jako pohané.

At' na silnicích a v dopravě neděláme schválnosti a ochotně si pomáháme.

At' naše láska má velké oči, naše naděje dlouhý dech, naše víra at' má silné a něžné ruce.

At' se mezi námi nikdo nemusí cítit osamělý a opuštěný.

V křesťanských rodinách vzbuzuj ochotu darovat Církvi nové kněze, řeholníky a řeholnice.

Pane Ježíši, my křesťané víme, že až lidé začnou být na sebe opravdu hodní, bude to ta nejpřednější revoluce, největší událost lidských dějin. My s tím chceme začít už dnes povzbuzení tvým evangeliem, upevnění silou tvé svátosti lásky. Chceme tak následovat tebe, jenž žiješ a kraluješ na věky věků. - Amen.

Nebo:

Obraťme se k Hospodinu, svému Bohu, celým srdcem a celou duší, prosme ho za všechny lidi a volejme:

Za všechny křesťany, za jejich upřímnost a pravdivost.

Prosme, aby se nevytrácela, ale naopak rostla a sílila láska a obětavost mezi lidmi.

Za politiky a za ty, kdo mají moc a vliv, i za lidi, kteří jsou zdánlivě bezvýznamní.

Za ty, kdo bojují proti bezpráví a násilí, i za ty, kdo mají z válek prospěch, a také za ty, kdo ničí a zabíjejí.

Za lidi, kteří se nezištně starají o potřebné, i za ty, kdo jsou lhostejní k utrpení ostatních.

Za lidi, kteří se snaží zachovávat přikázání, i za ty, kterým se to nedaří.

Za lidi na okraji společnosti a za ty, kdo se cítí opovrhováni a přehlíženi.

Za nemocné, za všechny, kdo trpí jakoukoli tělesnou nebo duševní bolestí, a za umírající.

Za sebe, abychom nacházeli způsoby, jak si navzájem pomáhat, a jak pomáhat také našim nepřátelům, kteří jsou v nouzi.

Obrať se k nám a vyslyš nás, Hospodine, a tvá pomoc at' ochrání všechny potřebné. Tobě buď chvála na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Shlédni, Bože, na dary své Církve a posvěť je, aby se nám staly pokrmem, který posvěcuje náš každodenní život. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

PREFACE 7. PRO NEDĚLE V MEZIDOBÍ

Kristova poslušnost nás smířila s Bohem

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otcí.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky. Neboť ty jsi tak miloval svět, žeš k naší spáse poslal svého jediného Syna: stal se člověkem, žil náš život a podobal se nám ve všem, kromě hříchu, a co jsme neposlušností ztratili, on nám svou poslušností vrátil; a ty v nás miluješ, co jsi miloval v něm. Skrze něho tě, Bože, chválíme a s anděly a se všemi svatými radostně voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ ŽI 84,4-5

Vrabc si nalézá příbytek a vlaštovka své hnízdo, kde ukládá svá mlád'ata: Tvé oltáře, Hospodine zástupů, můj králi a můj Bože! Blaze těm, kdo přebývají v tvém domě, stále tě mohou chválit.

Nebo: Jan 6,56

Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm, praví Pán.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Bože, děkujeme ti, že smíme vždy znovu slavít památku smrti a vzkříšení tvého Syna, a prosíme tě, ať v nás stále roste tvůj božský život. Skrze Krista, našeho Pána. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ A

Boží slovo, o kterém je dnes řeč, shromáždilo naše společenství. Ježíšovo podobenství v Matoušově evangeliu nám znovu ukázalo neúnavné jednání Boha jako rozsévače slova, které se více setkává s naším nepřijetím než s účinnou pozorností a ochotnou připraveností. Boží moc se však nezastaví ani před tímto naším postojem. On ví, že jsme utvořeni z prachu země. Jediným slovem Bůh

stvořil celý svět. Právě země je nejvhodnější pro přijetí semene a svět se má ve spolupráci stát odpovědí svému Tvůrci. Jak připomněl prorok Izaiáš, Hospodinovo slovo se k němu nevrátí bez účinku. Jako lidé jsme tedy dostali velkou moc: Boha v jeho slovu přijmout nebo odmítnout, a je jen na nás, zda se naše otevřená srdce stanou onou očekávanou odpovědí, úrodnou půdou pro Boží výzvu a zda nakonec popřejeme spolupráci tak velkolepému stvořitelskému jednání ve světě.

K ZAMYŠLENÍ B

Každý člověk zůstává v neustálé Boží pozornosti. Bůh nám s láskou dává znovu a znovu šanci. Každý den nás posílá a svěřuje nám zcela konkrétní úkol. Počítá s námi. Podle našich schopností i možností nás chce zapojit do svého plánu záchrany světa. Mezi Bohem, který volá a prosí o spolupráci, a člověkem, který je posílán, se tak vytváří výlučný vztah. Je krásné vědět, že někdo o mne stojí, že mne potřebuje a že mu na mně záleží. Je šťastné říci takovému pozvání ano a vydat se na cestu. Je šťastné žít ve vztahu, ve kterém je naše jisté štěstí. Je ale třeba říci, že nejsme nikterak nuceni, člověk může zůstat i sám.

K ZAMYŠLENÍ C

Realizace příkazu lásky, jak o ní dnes slyšíme, není nesnadná: „Vždyť je ti to slovo blízké, je v tvých ústech a v tvém srdci.“ Láska je možná, stačí dobře rozpoznat přítomnou chvíli. Každý je někdy v pokušení pokoušet Boha a přivádět ho do úzkých. Chtěli bychom znát odpovědi na své otázky, například koho přesně máme mít rádi a koho rozhodně ně. Bůh však obrací pozornost od adresátů lásky k nám samotným, k jejímu zdroji: nikoli koho ano a koho ne, ale ty jsi schopen lásky, ty můžeš a máš milovat kohokoli! Tuto schopnost nám dal on sám. Milosrdný Samaritán, a kdo jiný to je než Boží Syn, nám ukázal, jak máme milovat bezprostředně, se soucitem a s inteligencí, i když se jedná o nepřítele. I my jsme byli s Bohem znepřáteleni. Jeho láska přijala výzvu dané situace a podřídila jí svůj program. Možnost získat dědictví věčného života je tak jednoduchá, jak jednoduchý je jakýkoli prostý projev lásky teď právě se nabízející.